І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го БЕРЕЗНЯ 1964 · 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 4, 1964 No. 42. VOL. LXXI.

РАКЕТИ „ПОЛЯРІС" НЕЗНИЩИМІ — ЗАПЕВНЯЄ ФЛЬОТА

ВОНИ САМІ МОГЛИ Б ЗНИЩИТИ СОВЄТСЬКИЙ ВОЄННИЙ ПРОМИСЛ ТА ВБИТИ ДО 35 МІЛЬЙОНІВ ОСІБ

Вашингтон. — Представник американської фльоти заявив 2-го березня ц.р., що коли б СССР вдалося знищити всі наземні ракетні бази в ЗДА під час несподіваної атаки на цю країну, то відплатна зброя ЗДА — підводні човни з ракетами „Поляріс" є така могутня, що вона сама могла б сильно пошкодити ворожому воєнному потенціялові та вбити від 25,000,000 до 35,000,000 осіб. Фльота повідомляє, що ворог знає про цю жахливу силу ракет „Поляріс", і тому запевнений є мир так довго, як довго ЗДА випереджуватимуть СССР в зброї. Це твердження фльоти міститься в листі її секретаря Пола Г. Ніці до голови Палатної Комісії в справі оборонних видатків конґресмена-демократа з Тексасу Джорджа Г. Мегона. Заява секретаря фльоти є відповіддю на оскарження сенатора Беррі Ґолдвотера, який під час правиборчої кампанії в стейті Ню Гемпшир твердив, що уряд не розбудовує далекосяжних бомбовиків, здаючися тільки на далекосяжні ракети, які не є певні щодо поцілу, і тому оборона цієї країни є недостатна. Секретар фльоти не називає по імені сенатора Ґолдвотера. Ніці відповів на листа конґресмена Мегона, який звернувся до нього за виясненням зараз після того, як сенатор Ґолдвотер публічно висловив свою критику уряду за занедбання розбудови воєнного летунства. Сенатор Ґолдвотер твердив, що він по військовому оцінював ракети „Поляріс" і прийшов до заключення, що вони не дають певности оборони. Секретар фльоти відповідає числами. Він пише, що того дня, це значить в п'ятницю 28-го лютого ц.р., коли Ґолдвотер виголошував свою промову ,в портах стояли 8 підводних човнів типу „Поляріс", один човен був у службі на океані, а два були готові до служби. Секретар фльоти вияснив, що докладні випробовування виявили, що ракети „Поляріс" є дуже певні. Проби ствердили, що „Поляріс А-1" були дуже докладні, а тип „А-2" є „дуже близькі до повної досконалости". Тепер в службі є 11 підводних човнів „Поляріс". Кожний човен має 16 керованих ракет. З цього 15 можна випустити кождочасно, 16-ту ракету можна випустити з деяким спізненням. Ніці підкреслює, що фльота бере до уваги і те, що СССР має оборону проти підводних човнів. Але човни поляріс є незнищимі ворогом, твердить секретар оборони, бо їх ворог не може дістати під водою. В липні цього року буде в службі 15 човнів із ракетами „Поляріс". Але фльота розбудовує свою підводну потугу, і після 1-го липня 1967-го року має бути підводних човнів „Поляріс" — 41, з чого 34 можуть бути вжиті кожночасно до оборони, а решта мала б бути в резерві. Під час кубинської кризи два роки тому всі 11 човнів „Поляріс" були на морі і виконували службу впродовж 24-х годин.

Середній Захід невдоволений з того, що Каліфорнія користає з космічної програми

Вашингтон. — Так склалося, що тільки деякі частини цієї країни здійснюють космічну й атомову програму уряду ЗДА та тим способом розвиваються економічно. Треба пригадати, що на здійснення космічної програми уряд видає денно по дол. 10,-000,000, з чого половину дістає Каліфорнія, а другу половину дістають східні стейти та Тексас і Ню Мехіко. Взагалі з розбудови космічної та аеронавтичної програми користають 9 стейтів, а 41 стейт висловлює своє невдоволення з такого стану, бо федеральний уряд збирає прибутки з усіх стейтів. Для космічної програми будується далекосяжні ракети, кабіни та електронічне приладдя — і майже все це є зосереджене на Заході. Цією справою займалася окрема комісія від минулого року, яка тепер звітує про те, що є велике невдоволення з такого стану, який заіснував тепер. Ця справа заслуговує на увагу ще й тому, що з уваги на безпеку країни не є добре концентрувати оборонний і космічний промисл в деяких стейтах, бо ворог міг би легко його знищити. Теперішний стан виглядає так в космічному промислі: контракти в Каліфорнії — 50%, в Мізурі — 9, Луїзіяні — 6, Ну Йорк — 5, Алабама і Флорида — по 4, Ню Джерзі і Тексас — по 3, Мериленд і Массачусетс — по 2. Оборонні контракти: Каліфорнія — 41.4; Ню Джерзі — 6.3. Ню Йорк — 6.2, Массачусетс — 5.9, Вашинґтон — 5.4, Колорадо і Пенсилвенія — по 4.1%. Інші стейти ще по менше.

Померла дружина нюйоркського посадника пані Сусан Ваґнер

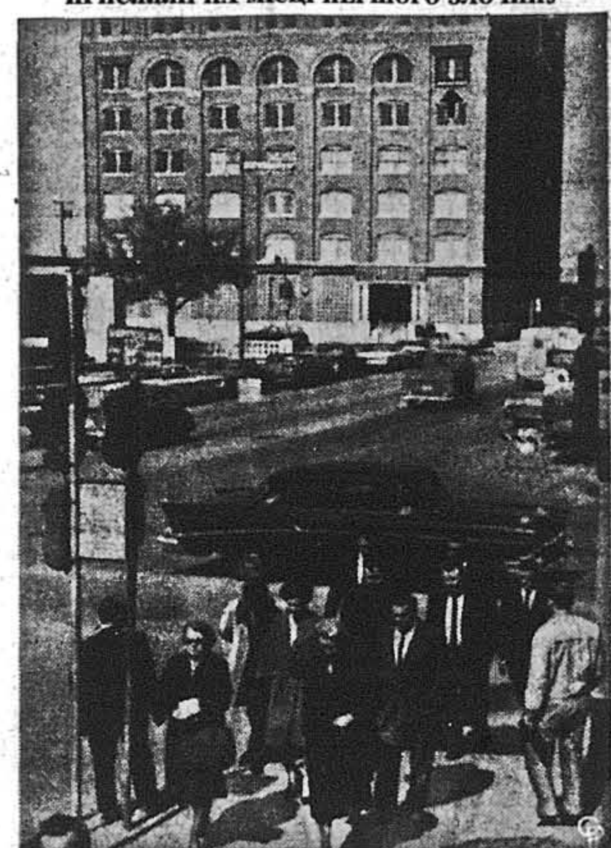
Ню Йорк. — 2-го березня померла на пістряка легенів 54-літня дружина нюйоркського посадника пані Сусан Ваґнер. Вона нездужала майже цілий рік і довший час була в шпиталі, померла в своєму помешканні т. зв. палацу Ґрейсі в присутності свого чоловіка Роберта Ваґнера та двох синів. Тіло її перевезли до похоронного заведення Френка Кемпбелла при Медізон авеню, 81-ій вулиці, і там можна віддавати Покійній останню прислугу. Місто вкрилося жалобою на 30 днів і прапори спущені до половини щоглів. В політичних колах підкреслюють, що посадник Ваґнер не був рішений кандидувати на становище сенатора, або погодитися бути кандидатом на пост віце-президента тому, що пані Ваґнер важко нездужала. Ще в травні минулого року стверджено, що пані Ваґнер хвора, і це впливало на політичні рішення її чоловіка. Похорон покійної відбудеться в четвер о год. 11 перед пол. з Пресвітеріянської церкви при Медісон авеню ч. 921.

В АМЕРИЦІ

● **З Білого Дому** повідомляють, що пані Линдон Б. Джансон дістає багато листів від американських громадян, які пишуть до неї з просьбою, щоб вона переказала Президентові. Так було за президентури Ф. Д. Рузвелта, а під час урядування в Білому Домі Гаррі С. Трумана, Двайта Д. Айзенгавера і Джана Ф. Кеннеді приходило менше таких листів, бо дружини згаданих Президентів менше цікавилися політикою. Люди гадають, що пані Джансон цікавиться політикою.

● **Астронавт** підполковник Джан Г. Ґленн повідомив 29-го лютого ц.р., що він виступить із Корпусу Морської Піхоти аж 1-го квітня ц.р. Ґленн старається про номінацію на кандидата на сенатора і бере участь у правиборах ,які в стейті Огайо відбудуться 5-го травня. Астронавт Ґленн впав у лазничці і тепер лікується у військовому шпиталі. Його лікування потриває кілька тижнів. Він змагається за номінацію на сенаторського кандидата з 74-річним демократом Стівеном Юнґом.

ПРИСЯЖНІ НА МІСЦІ ПЕРШОГО ЗЛОЧИНУ

В Даллесі, Тексас, уже два тижні відбувається суд над Джеком Рубі(нстайном), убивником здогадного вбивника президента Джана Ф. Кеннеді, Лі Гарві Освалда. Досі все ще продовжується вибір присяглих суддів, яких вибрано вже десять. Вибрані присяжні перебувають в ізоляції, але під судовим наглядом вони відбувають проходи по місті. На фото: вибрані вже присяглі переходять через те місце, на якому президент Кеннеді був поцілений кулями скритовбивника. На будинку зазначено вікно, з якого скритовбивчі кулі були вистрелені.

Президент сподівається, що Сенат схвалить громадянський закон без поправок

Вашингтон. — Президент Джансон заявив на пресовій конференції, що вповні підтримує законопроєкт про охорону громадянських прав в тій редакції, в якій його прийняла Палата Репрезентантів, і висловився проти того, щоб Сенат розводнював цей проєкт. Президент заявив, що неправдивими є поголоски про те, що він погоджується на злагодження цього проєкту в ділянці скасування расових обмежень в приватних публічних місцях. Президент сказав, що такі поголоски є „республіканського походження" і не є згідні з правдою. Президент повідомив, що він найменував пані Френкі Мюз Фрімен із Мізурі на члена Федеральної Комісії Громадянських Прав. Вона буде першою жінкою в цій Комісії і четвертим вже членом негром. З інших справ Президент порушив ще такі проблеми: 1) Він відмовився скласти заяву в справі збільшеної його охорони під час побуту на Флориді. 2) Так само не хотів сказати, який вплив матиме афера Бейкера на політичну виборчу кампанію. 3) Президент не виявив, чи він буде дебатувати з демократичним опонентом на президентське становище. 4) Він сказав, що дасть народові всяку можливу інформацію, яка потрібна є до того, щоб можна було зробити інтеліґентну оцінку ситуації. В справі закону про громадянські права Президент є проти всяких поправок до ухваленого Палатою проєкту.

ІВАН ТЕЛЮК ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

Ню Гейвен, Конн. — Минулої неділі, 1-го березня, тут у церковній залі о год. 3:30 відбулися річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу стейту Коннектикат, під час яких гол. предсідник У. Н. Союзу Йосип Лисогір вручив золоті, срібні й бронзові медалі найбільш заслуженим учасникам організаційної кампанії за розбудову УНС в 70-річчя „Свободи" минулого року та в результаті яких обрано нову Управу Комітету, перевибираючи мґра Івана Телюка на голову, а п. Василя Ґіну на секретаря. Крім згаданих, до Управи були обрані чи переобрані: В. Олійник — заступник голови, пані А. Прескович — скарбник, та Е. Гомотюк, Б. Романишин і пані С. Березіцька — контролери. В Загальних Зборах взяли участь репрезентанти Відділів: 23-го з Дербі, 54-го з Велинґфорду, 59-го з Бриджпорту, 67-го з Ансонії, 84-го зі Савтпорту, 254-го з Ню Бритен, 277-го з Гартфорду, 350-го зі Стемфорду, 387-го з Вилимантику, 370-гоі414- го з Ню Гейвен. Збори відкрив і ними проводив мґр. Іван Телюк. Приявні на його заклик пошанували вставанням з місць та хвилиною мовчанки померлого недавно довголітнього організатора і видатного союзового піонера - діяча з Коннектика, сл. п. Антона Маланчука. Протокол з попередніх загальних зборів прочитав секретар Василь Ґіна. Звідомлення з діяльности склали мґр. Іван Телюк, п. Василь Ґіна ва п. Гомотюк за Контрольну Комісію. Голова в своєму звіті підкреслював важливість сильних Окружних Комітетів в системі праці У. Н. С. Із звітів виходило, що Комітет впродовж минулого року виконав на 90 відсотків свою організаційну квоту. Приявний на зборах разом з головним радним Ярославом Гуком гол. предсідник Й. Лисогір ґратулював Комітетові за успіхи в минулорічній праці, зокрема тим активним діячам, що за свої організаційні успіхи здобули медалі о. Грушки. З'ясувавши коротко успіхи в організаційній, фінансовій та культурно-видавничій і громадській праці УНСоюзу впродовж 1963-го року, промовець звернув окрему увагу на відносно низькі суми забезпечення наших людей в УНСоюзі, закликаючи секретарів і організаторів, щоб мали це на увазі в своїй організаційній праці та переконували про необхідність не тільки самого членства в УНС, але й відповідно високої суми забезпечення. Поширювання виданої старанням і коштом УНСоюзу англомовної Енциклопедії Українознавства та інших досягнень і завдань УНСоюзу, як і потреба інформувати про них загал членства були темою дальших завваг Головного Предсідника. Головний радний Ярослав Гук у своєму виступі говорив про благородні наслідки праці і співпраці Окружних Комітетів та ...

(Закінчення на сторінці 3-ій)

Рада Безпеки ОН голосуватиме над справою міжнародного війська на Кіпрі

Об'єднані Нації. — Карльос Альфредо Бернардес з Бразилії, голова Ради Безпеки Об'єднаних Націй з місяця лютого ц. р., зголосив в імені Бразилії, Болівії, Побережжя Слоневої Кости, Марокко і Норвегії спільну резолюцію в справі Кіпру, при чому існують поважні шанси, що та резолюція перейде, бо на неї погодились ЗДА, Британія, Греція, Туреччина і Кіпр. Річ іде тепер про те, щоб переконати Миколу Федоренка з Совєтського Союзу, щоб він у найгіршому випадку стримався від голосування, а не зголошував нового „вета", яке було б катастрофою для Кіпру та всіх заінтересованих в цій справі країн. Голосування відкладено на один день, до вівтірка 3-го березня спеціяльно тому, щоб дати Федоренкові можливість порозумітися з Москвою і дістати відтіль інструкції. У тій резолюції згадується про договір з 1960 року, який признав Кіпрові самостійність із застереженням для Британії, Греції і Туреччині прав інтервенції задля збереження кіпрської конституції, тільки дуже загальниково: „взявши на увагу становище заінтересованих сторін до договорів . . ." Кіпрсько - грецький уряд був рішуче проти того, щоб Рада Безпеки відкликувалася до того договору. За запропонованою резолюцією генеральний секретар ОН має порозумітись з Британією, Грецією, Туреччиною і Кіпром щодо складу міжнародного війська, які буде вислане на Кіпр на час трьох місяців і призначить „посередника", який має знайти політичну розв'язку конфлікту.

Москва стверджує безвиглядність переговорів про роззброєння

Москва. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико ствердив у довгому, напевне спеціяльно замовленому інтерв'ю на пів першої сторінки „Правди" з минулого понеділка 2 березня ц. р., що ані щодо „загального і тотального" міжнародного роззброєння, ані в будьякій окремій ділянці збройних сил не осягнено на Женевській конференції роззброєння найменших успіхів. Очевидно, Громико всю вину за це скинув на західні держави, закинувши їм, що вони своїми проєктами роззброєння хочуть осягнути або засекречені відомості про стан совєтських збройних сил, або закрити нові зброєння. І так, Громико відкинув американську пропозицію щодо знищення частини перестарілих бомбардувальників, здатних перевозити атомові бомби, бо — мовляв — кожний вояк знає, що на місце перестарілих родів зброї можна випродукувати новіші. Так само він відкинув американську пропозицію, щоб „заморозити" теперішній стан бомбардувальників і інших засобів для перевозу атомової зброї, бо — казав Громико — застереження, щоб міжнародна контроля ствердила, скільки ще таких засобів залишилось та які є продуковані далі — це розвідча діяльність, а не роззброєння. Останні пропозиції британського міністра закордонних справ Р. А. Батлера, зроблені в Женеві, щоб окрема студійна група ствердила, які ділянки зброєння найбільш дозріли до зредукування чи скасування — цю британську пропозицію Громико назвав „повторенням балаканини Ліґи Націй". Ту заяву Громика разом з фактом, що Громико не прийняв запрошення Батлера і не поїхав до Женеви на зустріч з ним, західні коментатори пояснюють повною нехіттю Совєтів зробити найменший поступ в ділянці міжнародного роззброєння.

Британія й Італія підтримують ЗДА у справі Південного В'єтнаму

Париж. — З усіх 14-х — поза Америкою — членських країн Атлантійського Союзу (НАТО) тільки дві держави — Британія і Італія виразно заявилися за З'єднаними Державами в їх політиці у Південному В'єтнамі та обіцяли дати цю підтримку у випадку, коли б ЗДА поширили тамошню війну на сусідній комуністичний Північний В'єтнам. Зате Західня Німеччина, хоч опозиційна до концепції французького президента де Ґоля щодо „невтралізації" В'єтнаму і хоч вона признає, що така невтралізація насправді рівнялася би комунізації, проте, вона не хоче активізувати себе по стороні Америки у Південній Азії, вважаючи, що вона не може виходити поза межі Европи в міжнародних спорах. Франція є рішуче проти політики ЗДА, а Бельгія і Данія, хоч не так рішуче, проте також є проти поширення війни в Південній Азії. Портуґалія закидає Америці, що ця остання є за деколонізацією у принципі, але сама нібм перетворює Південний В'єтнам в свою колонію. Голляндія співчуває американським цілям в Азії, але не хоче туди втручатися. А Канада — мовчить. Таким чином американські кореспонденти в Західній Европі стверджують, що в НАТО нема однієї лінії в справі В'єтнаму.

● **У Британії** починає відчуватись брак питної води, дармащо Британія облита морями й океаном і має обильні дощі. Зріст населення та збільшене користування пральними машинами, як теж уведення гарячої біжучої води до мешкальних будинків породжує журбу, як зарадити назріваючій кризі.

ТУСМ відбуло дводенну конференцію в справах ідеології, політики і діяльности

Ню Йорк. — Минулої суботи й неділі, 29-го лютого і 1-го березня, тут у приміщеннях Дому Визвольного Фронту відбулася дводенна конференція Товариства Українських Студентів ім. Міхновського в справах ідеології, політики й діяльности. В конференції взяло участь 50 репрезентантів з 11 на 13 всіх існуючих осередків з Ню Йорку, Монтреалю, Торонта, Дітройту, Шикаґо, Сиракюз, Вашинґтону, Філяделфії, Нюарку, Клівленду і Балтімору. Відкрив конференцію К. Савчук, а проводив нею Богдан Кульчицький, голова ТУСМ з Філядельфії. Темами доповідей були: „ТУСМ і український студентський рух" (Мих. Почтар), „Минуле ТУСМ" (К. Савчук), „Сучасне ТУСМ" (Б. Кульчицький), „Діяльність ТУСМ" (Вол. Будзек — модератор панелю), „Діяльностевий інструктаж" (Ігор Заяць), „Ідеологічно-програмові заложення ТУСМ" (К. Савчук), „Ідеологічно - програмові напрямні ТУСМ" (І. Заяць), „Розвиток української націоналістичної думки" (Іван Вівчар), „Українська визвольна політика" (Анат. Бедрій), „Концепція української держави" (Е. Ґановський), та ін. В конференції взяли участь також численні гості. Заплановано відбути окремий двотижневий курс вліті ц. р. на оселі СУМА в Елленвіл.

● **Георгій Холопов**, головний редактор літературного журналу „Звєзда" в Ленінграді, твердить у довгій статті з нагоди 40-річчя того журналу, що чистка переведена серед совєтських письменників за Сталіна з ініціятиви і під проводом Андрея Жданова, що помер в 1958 році, була корисна і доцільна, бо служила „високому ідеологічному рівеневі совєтської літератури".

МОСКВА ЗАПОВІДАЄ НОВИЙ ПОХІД НА ЗНИЩЕННЯ РЕЛІГІЇ

Москва. — Камуністична партія СССР рішила повести нову плянову кампанію проти релігії з метою викорінити в Совєтському Союзі релігійність та знищити всі існуючі там Церкви. У московській „Правді" з 2 березня ц. р. появилась широка, прийнята Центральним Комітетом партії, постанова в цій справі. Партійний апарат, комсомол та робітничі спілки мають стати в першу чергу активними реалізаторами тієї програми. За базу антирелігійної пропаґанди прийнято офіційно „переконування" віруючих, щоб вони виреклись своєї віри і стали атеїстами. Для цієї цілі по всіх містах і селах мають бути створені — покликані до життя компартією — атеїстичні групи, які займуться отим „мирним переконуванням", себто натиском всіма можливими способами на віруючих. Цілий плян тієї відновленої посиленої кампанії виготовила так звана Ідеологічна комісія компартії під проводом Леоніда Ільїчева. Має бути покликаний до життя окремий „Інститут наукового атеїзму", підлеглий Академії соціяльних наук, де будуть вести досліди над релігійністю і боротьбою проти неї та придумувати і детально розробляти способи атеїстичної кампанії. Пропаґандисти, що будуть займатися цією кампанією, мають переводити щорічні з'їзди для перевірки вислідів своєї ганебної праці та намічування дальших плянів. У школах будуть заведені „курси атеїзму", а в університетах на їх філософічному й історичному факультетах викладатимуть атеїзм, як окремий предмет. Комсомольці будуть вишколювані в пропаґуванні атеїзму. Відповідні курси будуть влаштовані для вчителів, керівниць дитячих садків, лікарів і журналістів. Компартія „заклекає", себто робить натиск всіма доступними їй засобами, письменників і мистців, щоб вони активно включились своїми творами у похід проти релігійности. Нерелігійні церемонії будуть введені з нагоди народин, переходу у зрілий вік, вінчання і смерти, щоб відсунути Церкву від релігійних відправ. Особливо мають наполягати на творення у школах „юних атеїстичних клюбів". Компартія признає, що адміністраційними розпорядками не можна викорінити релігійности і церковного впливу. Однак у тих постановах ані взагалі в совєтській пресі нема ніяких статистичних даних щодо членів існуючих в СССР Церков, дармащо той намічений тепер генеральний похід проти Церкви і релігії є наявним доказом, що за поверх 40 років панування большевизму не вдалося викорінити в підсовєтських громадян віри в Бога і Його вищу Правду.

Продовжується сварня Москви й Пейпінґу із спробами замирення

Гонґ Конґ. — Керівний комуно - китайський щоденник „Єнмін Їх Пао" виступив з новою гострою атакою проти Совєтського Союзу за проголошення в СССР шістьох книжок, в яких большевики таврують китайських комуністів. Цими совєтськими книжками є „Договір", „Наша ленінська партія", „Ленінська теорія партії і сучасний комуністичний рух", „Генеральна криза капіталізму і закордонна політика" і ін. У першій згаданій публікації про минулорічний атомовий договір згадується знову про важке оскарження на адресу комуністичного Китаю, що його проводирі не дбають за те, чи атомова війна не принесла б смерти для яких трьохсот мільйонів китайців, бо — мовляв — других стільки ще все одно залишилось би. Комуно-китайські лідери обурюються на таке твердження, як на найбільший наклеп. Більшість совєтських закидів в отих публікаціях покривається із змістом совєтського листа до китайських комуністів з 14-го червня мин. року. Але, із тією полемікою, ведуться — мабуть — спроби порозуміння між Москвою й Пейпінґом, на що вказує подорож румунських комуністів під проводом прем'єра Іона Маврера. Знавці відносин виключають, щоб румунські комуністи поїхали до Пейпінґу без відома і згоди збоку Хрущова, тим паче, що недавно Хрущов і румунський диктатор Джорджє Джорджіо Дей мали „дискретну" зустріч під час перебування Хрущова в Києві.

В 1963-му році 1,055,504 американці виїздили за кордон

Вашингтон. — Державний Департамент стверджує, що в минулому 1963 році 1,055,504 американці виїздили за кордон, на 16 відсотків більше, як в 1962-му році, коли число тих, що дістали були закордонні пашпорти виносило лише 906,900. Найбільше осіб виїздило до Великої Британії, а після неї йдуть такі держави: Італія, Франція, Ірляндія, Швайцарія і Бельгія. Виїздили за кордон: 23 відсотки — замужні жінки, 13 відсотків — студенти, 5 відсотків вчителів і 4 відсотки урядовців та секретарок. 23% — бизнесменів і професіоналістів, 6 відсотків — робітників і продавців та 5 відсотків осіб — без постійного зайняття. Вік тих, що виїздили за кордон, нижче 20 років — 16 відсотків; у віці від 20 до 29 років — 18 відсотків; від 30 - 39 років — 17 відсотків; від 40 - 49 років і від 50 - 59 роківі— 16 відсотків.

У СВІТІ

● **У столиці Кіпру** Нікозії відбулися в минулу суботу вуличні студентські демонстрації проти Америки, як тієї країни, що ніби сприяє кіпрським туркам і Туреччині, а не грекам. На одній площі студенти спалили ляльку, що мала представляти президента Джансона, обносили теж його портрет — у турецькому фезі з півмісяцем.

● **Княжна Александра**, 27-літня кузенка королеви Єлисавети II, повила в минулу суботу сина. Він є на 13-тому місці щодо наслідства британського престолу, але в найближчих тижнях впаде на 16-те місце, після того, як у квітні ц.р. королева Єлисавета матиме четверту дитину, а також сподіваються дітей княжна Маргарита і княжна Кенту. Чоловіком княжни Александри, популярної в Англії красуні, є Анґус Оджілві, директор кількох промислових компаній, з старого шляхетського роду.

● **Внучка шведського короля** Ґустава VI Адольфа, княжна Маргарита, заручилася із своїм ровесником, 29-річним британським бизнесменом Джаном Амблером. Вони відбули спільну пресову конференцію в Штокгольмі. Король, який дав свою згоду внучці на її вибір, проголосив, що після шлюбу Маргарита матиме офіційний титул „княжна Маргарита, пані Амблер". Її 17-річний брат Карло Ґустав є наступником шведського престолу.

● **Варшавський уряд** передав усім акредитованим у Варшаві амбасадорам ноту з проєктом „замороження" стану атомової зброї в середній Европі. Польща дуже стурбована зростом західньонімецької військової потуги і можливістю, що німці дістануть в руки атомову зброю, поруч із неполадненим західньо-східнім спором. Москва підсичує тривожні настрої в Польщі своєю кампанією проти німецького „реваншизму".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

2,000 миль на годину

Президент Линдон Джансон на своїй пресовій конференції в минулу суботу 29 січня ц. р. заявив, що у летунських варстатах Лакгіда в Каліфорнії випродуковано літак, названий „А-11", який може розвивати швидкість до 2.000 миль на годину, себто втрос більшу, як швидкість звуку, і летіти на висоті понад 70.000 стіп. Президент зазначив, що ця машина, яка становить останній осяг технології в ділянці летунства, може знайти застосування в ділянці як військовій, так і цивільно-комерційній. Голова сенатської комісії для військових справ, сенатор Ричард Рассел, наступного дня доповнив цю заяву Президента у телевізійній передачі, виявивши, що успішні експерименти проведено вже з 11-12 такими літаками. Новий літак може мати засяг до кількох тисяч миль.

У найперших коментарях фахівців підкреслюється різні аспекти цієї справи. Передусім звертається увагу на те, що, хоч праця над будовою такого суперсонічного літака тривала 5 років, розпочавшись ще 1959 року, за урядування Д. Д. Айзенгавера, проте вдалося зберегти її в повній тасмниці. Заява президента Джансона була несподіванкою для деяких членів сенатської та конґресової Комісій військових справ, бо коли б вони були знали про існування „А-11", то не критикували б так гостро секретаря оборони Роберта МекНамару за нібито легковажний його підхід до вимог летунства — більше уваги і фондів приділяти для будови далекосяжних бомбовиків з людською залогою. Отож, хоч і мають рацію ті, які критикують американську пресу і навіть офіційні чинники за надмірну балакучість щодо різних військових справ, проте водночас успішно засекречується військові тасмниці. Якщо прийшло б до нового великого військового зудару, то напевне виявиться в ньому немало несподіванок з ділянки американської військової техніки, як було й за останньої війни.

Далі, фахівці вказують, що сконструювання літака із швидкістю 2.000 миль на годину розв'язало проблеми металу, мотору та погінної сили — проблеми, які становили досі найбільшу трудність у будові суперсонічних машин. Їх можна буде тепер у першу чергу застосовувати для військово-стежних і розвідчих цілей. Літак „А-11" робить „перестарілим" літак „У-2", який спричинив був у 1960 році стільки шуму своїми розвідчими летами над Совєтським Союзом, коли большевики збили його в глибині своєї території і зірвали з цього приводу конференцію „на вершинах" у Парижі. Тож, після того приспішено досліди над удосконаленням типу літака, який своєю швидкістю був би недосяжний для протилетунської артилерії і протилетунських ракет. „А-11" є саме вислідом цих старань.

„А-11", із швидкістю 2.000 миль на годину є доказом, що людська винахідливість і технологія не мають меж. Покищо трудно ще говорити про застосування в цивільному летунстві суперсонічних літаків. Але можна припускати, що удосконалювання цього останнього винаходу може привести в майбутньому до того, що нинішні „джети" стануть „перестарілими". „А-11" є також наявним доказом, що хоч після вистрілення Совєтами першого „Спутніка" в 1957 році, здавалося, що вони мають перевагу над Америкою в ділянці ракет, ракетної погінної сили та викидень, — вислання „Рейнджера VI" вагою 37.000 фунтів в сторону Місяця і випродукування суперсонічного літака „А-11" наявно стверджують перевагу американської ракетної і літакової техніки над совєтською.

Тому „А-11" є доброю новиною для американців і всього вільного світу. При всіх недоліках американської закордонної політики — американський Уряд успішно дбає за своє першенство в ділянці розвитку збройних сил, єдиної ґарантії безпеки.

Український велетень

У вівторок минулого тижня, 25-го лютого, помер, а в п'ятницю 28-го лютого був похований в Ню Йорку український велетень світової культури Олександер Архипенко. В заранні своєї творчости Архипенко був — як сказав у промові над його домовиною проф. д-р Едвард Прайд з Принстонського університету — найбільш революційним і одночасно найбільш контроверсійним скульптором. За понад 50 років своєї праці він визначив новий напрям творчости і залишив спадщину, вартість якої в оцінці цього знавця виростає поза одну добу історії і має універсальне значення. Тим то смерть Архипенка — незаступна втрата для всього культурного людства.

Українці мають усі підстави для того, щоб гордитися своїм земляком і його вкладом у розвиток світового мистецтва. Але їхньою трагедією, трагедією поневоленої нації, є те, що таких наших творців часто не тільки відсепаровують від української нації, але й ідентифікують їх за національним походженням з загарбниками української землі та поневолювачами українського народу. Мабуть, у більшості міжнародних енциклопедій і мистецьких каталогів зідентифіковано Архипенка, як „росіянина", і навіть у посмертних повідомленнях, вміщених у поважних американських щоденниках, можна було вичитати, що Архипенко був „російського роду" з України.

У пошану Архипенкові треба ствердити, що хоч майже все своє творче життя провів він поза Україною, але ніколи не затратив української національної свідомости і великого сентименту до країни і народу свого походження. Чотири погруддя Тараса Шевченка, як і погруддя кн. Володимира Великого й Івана Франка, належать до його мистецької спадщини. Велика дружба Олександра Архипенка з покійним довголітнім редактором „Свободи" д-ром Лукою Мишугою та іншими провідними членами Українського Народного Союзу після його поселення в Америці, його членство в Українській Вільній Академії Наук і в Об'єднанні Мистців Українців Америки, як і його дружба з багатьма українськими мистцями й діячами були, без сумніву, виявом його української душі та його туги за Україною. А той факт, що одним з останніх бажань Архипенка було, щоб на його похороні співав український хор „Думка", щоб самий похорон проведений був в українському православному обряді, як і численна участь української репрезентації у похороні, ставлять незатерту печать на українській національній метриці цього велетня світової культури, на якій залишиться назавжди глибокий слід його творчого генія.

Програма на березень

Шевченківський місяць березень започатковує практично цей Шевченківський рік, який — з уваги на 150-річчя народження нашого Великого Кобзаря та з уваги на передбачене відкриття йому пам'ятника у Вашингтоні 27-го червня — матиме для нас, як і для всього українського народу, історичне значення. Тому й вимагає цей місяць нашої найбільшої уваги і найдбайливішої підготови. До червня вже недалеко, а праці ще дуже багато. Березень найкраще надається на те, щоб ми цю працю найбільш інтенсивно розгорнули.

У першу чергу треба, щоб усі наші громади, відповідно до своїх сил і спроможностей, відзначили в цьому місяці і в цьому році Шевченківські роковини ще урочистіше, як звичайно. При цьому вже треба почати мобілізацію якнайбільшої кількости громадян до участи в урочистостях відкриття пам'ятника у Вашингтоні з кінцем червня. Треба, щоб проводи наших громад були постійно в контакті з центральним Комітетом Пам'ятника Шевченкові. Вже незабаром почнеться друк Пропам'ятної Книги, в якій будуть надруковані імена всіх жертводавців на фонд будови цього пам'ятника. В березні треба подбати, щоб число цих жертводавців збільшилось, пам'ятаючи при цьому й про потреби наших наукових установ, зокрема Наукового Товариства ім. Шевченка, яке в цьому місяці збирає фонди на свої великі потреби.

Це — наша мінімальна програма на березень і її ми повинні вповні виконати.

Богдан Галайчук

БИЗНЕС Є БИЗНЕС

I

Буенос Айрес. — Коли людина, притиснена в дискусії до муру, не може знайти речевого арґументу на оборону своєї позиції, вона відповідає загальниками; коли ж ця людина є англійцем, ці загальники набирають такого високого льоту, що їх можна записати до антології філософічних максим чи книги золотих думок.

Під час недавніх відвідин у ЗДА британського прем'єра запитав його Президент, коли ж нарешті Уряд Його Королівської Величности зволить ласкаво припинити торгівлю з Кубою. „Ніякий уряд кастрівського типу, — відповів Даґлес Гюм, — не може бути повалений економічними санкціями".

Дозволимо собі поставити під сумнів це твердження британського державного мужа. Відомо, що 84% кубинського торговельного балянсу творять обороти з державами совєтського бльоку; що відтіля годі дістати запасні частини до кубинських машин, які походять із західніх, здебільша американських, фабрик; і що транспорт з далекої Східньої Европи задорогий. Дефіцит тієї нерентовної торгівлі покриває частинно кубинський народ, який хронічно недоїдає, частинно СССР (невідомо, в якій пропорції він сам, а в якій його сателіти). Не твердимо, що самого лише хронічного недоїдання, спричиненого економічними санкціями, вистачало б, щоб повалити режим „кастрівського типу", але немає сумніву, що це унеможливило б його стабілізацію і поважно ослабило б його.

Відомо, що багнетами можна зробити все, що хочете, лише годі сидіти на них; і що енкаведівським терором можна унеможливити, принаймні під цю пору, збройне повстання, але годі створити соціялістичний рай, привабливий для Латинської Америки — годі зробити кастрівську революцію „здатною до експорту" на континент. Слід також пригадати, що кубинці лише недоїдають, а не голодують, завдяки фінансуванню кубинського експерименту з Москви; і що кожний рубль, призначений для Куби, не може бути вжитий на продукування ядрової зброї. Це теж подробиця немаловажна для державного мужа, співгромадяни якого — під духовим проводом найбільшого сучасного англійського філософа лорда Бертрана Рассела — побивають рекорди в пацифістичній гістерії.

Коли відкинути економічні санкції, залишається до вибору: або вирізати кастрівський пістряк хірургічним скальпелем, або лишити його в спокої, нехай живе та розвивається.

Перший спосіб вважається нереальним під цю пору, коли совєтські збройні сили ніде не заанґажовані, отже можуть бути вжиті для оборони кастрівського режиму; це було б тим більше небезпечне, що, при теперішньому стані фортифікації острова, годі розраховувати на блискавичну війну. Зрештою, коли британський уряд є іншої думки, нехай проведе десант на Кубі — адже не бракує йому ні воєнної фльоти, ні морської піхоти, ні власних баз на Карібському морі.

Очевидно, Даґлес Гюм бере під увагу лише другий спосіб. Куба цікавить його тільки як торговельний ринок і не лякає як совєтський мостовий причілок на Карібському морі, бож британські колонії над тим морем уже в стані ліквідації. Це — справа американської, не британської безпеки.

Можливо, що британські державні мужі гордяться такою поставою, як оригінальним проявом традиційного, притаманного зовнішній політиці Альбіону, реалізму та прагматизму. Даґлес Гюм може навіть покликатися на одного із своїх світлих попередників: Ллойда Джорджа. Як відомо, цей останній доглупався в 1919 році до того, що протибольшевицька збройна інтервенція вимагає фінансових витрат, а торгівля з совєтською Росією приносила б зиск. Тому збройну інтервенцію продовжує Франція та Японія. (Він пробував втягнути до неї також Америку, під претекстом збройної охорони вірмен). Англія — вважав він — замість воювати, має торгувати. Для уарґументування такого карколомного звороту у закордонній політиці виголосив Ллойд Джордж у Палаті Послів історичну промову, в якій заявив: „Є засадою Уряду Його Королівської Величности не втручатися у внутрішні справи чужих народів, навіть коли вони зовсім зле управляють собою. Уряд готовий вести переговори (і, додамо, торгувати) навіть з опришками — так, як це робить, зрештою, у взаєминах з розбишацькими племенами на північно - західньому пограниччі Індії . . ."

„Белля ґерант алії, ту фелікс Австрія нубе". „Нехай інші воюють — ти щаслива, Австріє, женитьбою", — говорили у заранні новітніх віків, коментуючи ріст габсбурзької імперії, завдяки щасливим династичним зв'язкам. Ллойд Джордж заступив слово „Австрія" „Англією", а замість „женитьби" поставив дієслово „торгувати". Нехай, мовляв, Франція, Японія та Америка воюють, стримуючи большевицьку експансію — Англія воліє торгувати . . .

Ідея геніяльна, біда лише в тому, що союзники не погодилися на такий поділ завдань і не прийняли передбачених для них роль. Протибольшевицький фронт розвалився, большевицький режим втримався над берегом прірви, закріпився — і згодом пішов на підбій світу. Ллойд Джордж, блискучий попередник Даґлеса Гюма, заслужив орден Леніна.

Як відтяжуючу обставину слід згадати, що 1919 рік — це була доба неохоронованого ліберальзму, доба беззастережного підпорядкування політики економіці, доба, коли і Америка вела над Карібським морем сумної пам'яті „долярову дипломатію" — коли американська піхота стояла до послуг американських бананових компаній. У Вашингтоні з тим давно покінчено: на місце „долярової дипломатії" прийшла „добросусідська політика", врешті прийшов Союз для Поступу. У Лондоні, здається, нічого не змінилося — Альбіон вірний своїм традиціям . . .

АКТУАЛЬНІ РОЗДУМУВАННЯ

Опублікований минулого року твір американського історика Ганса Кона „Рефлексії про новітню історію" повинен би зацікавити й українського читача, бо присвячено в ньому чимало місця національній проблематиці, яка нам, всилу нашої бездержавности і наших національних аспірацій, завжди актуальна.

Крім цього, Ганс Кон не переплутує понять і називає нас на ім'я, виявляючи чималу орієнтацію в східньоевропейській і українській проблематиці. Зрозуміло це, коли пригадати, що свою молодість провів автор у Чехо - Словаччині, закінчивши там в 1923 р. німецький університет у Празі, де, можна сподіватися, не раз доводилося йому зустрічатися з українськими еміґрантами. Потім, поживши в Парижі, Лондоні, Єрусалимі, переселився в 1931 р. в Америку.

Нема сумніву, що життя в різних европейських країнах в добу найбільшого насичення націоналізмів між двома світовими війнами вплинуло на те, що саме цьому історичному феноменові присвятив Ганс Кон спеціяльну увагу. Справді в десятках томів його плідного наукового доробку центральне місце займає національна проблематика, і, навіть обговорюючи іншу тему, він радо робить деґресії до цього питання.

Націоналізмові присвячена й більша частина останнього його твору „Рефлексії про модерну історію". Як оптиміст і гуманіст, що шукає завжди позитивної розв'язки, автор розглядає в окремих розділах прояви націоналізму: „Наполеон і доба націоналізму", „Достоєвський і Данилевський: національний месіянізм", „Вплив панславізму на Центральну Европу", „Сіон і жидівська національна ідея", „Совєтсько-юґославський спір: націоналізм і комунізм", „Проблема німецького націоналізму".

Погляди Ганса Кона на ролю націоналізму ясні. Свідомий великої рушійної і вибухової сили націоналізмів, Ганс Кон хотів би спрямувати ці сили в русло спільного поступу людства. Тому не забуває він на багатьох прикладах історії, аж до славного китайського муру включно, доказати, що національна ексклюзивність приводить націю до занидіння, і що тільки при співжитті народів визволяються їх творчі сили.

Про українську проблему зустрічаємо згадки в різних розділах, але найбільше місця присвячено їй при обговоренні панславізму. Здається, автор до деякої міри поменшив слов'янофільський рух, зльокалізувавши його до Праги. Тому він поминув такі факти як Кирило - Методіївське братство з його всеслов'янськими концепціями і не згадав про живу участь в цьому рухові передової української інтеліґенції. Але треба погодитися, що автор дуже вірно окреслив силу й характер панславізму в Галичині:

„Українці в Східній Галичині і в Карпатській Україні були упосліджені в Габсбурзькій монархії. Їх гноблення було ділом не так Габсбурґів, як, в одному випадку, слов'ян - поляків, а в другому — мадярів. Молоді рутенці, які переважали в наростаючій верстві українських інтелектуалів, не були ні руські, ні панславісти. Вони вважали українську частину Галичини за П'ємонт або Сербію майбутньої злуки всіх українців, більшість яких жила в Російській імперії. Вони були панукраїнцями, і усвідомили, що їх національна революція загрожена двома іншими слов'янськими народами — москалями й поляками".

Зокрема актуальний розділ „Національне самовизначення і Об'єднані Нації". Автор бачить, що „ці дві концепції до певної міри взаємосуперечні", але все ж візія майбутнього для нього — Об'єднані Нації: „Там уперше в історії всі людські раси й цивілізації, великі і малі, передові і відсталі, можуть зустрічатися на площині законної рівности і пробувати розв'язувати складні проблеми всесвітнього достосування до революційних змін . . ."

Роля ЗДА в формуванні нового ладу велика, і ЗДА змагають до того, але, — зауважує Ганс Кон, — „таке намагання лежить в основі не завжди свідомої, часто слабо висловленої і недосконало веденої політики. Часом політика ЗДА викликає враження, що вона залишає моральні засади, свої власні засади з позірних стратеґічних міркувань; що вона занадто реаґує на совєтські погрози і тиск союзників, а замало керується ідеєю справедливости і гуманности . . . Але тільки політикою позитивної симпатії до сил, що несуть вперед людську волю і гідність, політикою, веденою у згоді з кличами, що їх ЗДА і західня демократія піднесли, можна усунути небезпеку загрози комуністичного чи фашистського тоталітаризму . . ."

Гр. С.

Проф. д-р Ол. Кульчицький, проректор УВУ, на відвідинах у ЗДА

Проректор УВУ, проф. д-р Олександер Кульчицький подає наступний комунікат про його об'їзд українських скупчень в Америці, у справах української науки:

Об'їзд відбудеться впродовж 80 днів, почавши від 3 березня до 21 травня 1964 р., охоплюючи наступні місцевості: Ню Йорк, Філядельфія, Пітсбурґ, Клівленд, Дітройт, Шикаґо, Едмонтон, Саскатун, Вінніпеґ, Монтреаль, Торонто, Вашинґтон. Метою об'їзду є встановити тісніший науковий контакт поміж европейською і американською професурою УВУ, як теж українським науковим світом Америки, особливо з молодшими науковцями, підготовити видання Збірника УВУ, присвяченого славній пам'яті ректора І. Мірчука, та виголосити низку наукових доповідей — а саме: „Структура української науки і її завдання у Вільному Світі", „Перетворення людини як ключева проблема марксизму-ленінізму", „Гомо реліґіозус і гомо совєтікус", „Постать Шевченка в перспективі доглибної психології".

На запрошення „Комісії для виготовлення виховної системи в діяспорі", в Торонті, буде виголошена на Підготовчій Сесії для справ культури на Світовий Конгрес Українців, дня 28 і 29 березня доповідь „Технологічна цивілізація та українська культура".

Доповіді будуть виголошені в українській та частинно теж у французькій і англійській мовах.

Репрезентація УВУ на святі відслонення пом'ятника Шевченкові завершить низку завдань об'їзду.

Проф. д-р О. Кульчицький,
Проректор,

Поштова марка у честь Кеннеді

Взоруючись на старій американській традиції, президент Джансон домагається від Конгресу апробати на нову поштову марку з портретом пок. президента Дж. Ф. Кеннеді, який трагічно загинув у Далласі. Почавши від президента Лінкольна, саме в такий спосіб вшановує американський нарід свого кожночасного президента, якщо він помре під час свого урядування в Білому Домі.

Президент Джансон і його оточення не сумніваються, що Конгрес поставиться прихильно до цього проєкту, тому одночасно Президент дав доручення генеральному поштмайстрові Джанові А. Ґроновському — розпочати заходи технічного порядку для здійснення цього пляну. Одночасно Президент доручив генеральному поштмайстрові засягнути в першу чергу думки щодо портрету на поштову марку — у вдови президента Кеннеді, а також порадив засягнути опінію щодо цього пляну у братів Покійного.

В минулому випуск поштової марки з портретом покійного президента не мав точно означених границь щодо часу. Серія меморіяльних поштових марок у честь през. Ф. Д. Рузвелта (4 різні випуски) появилися через 3 місяці після його смерти. Поштова марка у честь през. Гардінґа появилася через місяць після його смерти, а през. Лінкольна щойно в першу річницю його смерти.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про захист для старих і нелітніх

У „Свободі" з 14-го лютого ц. р. о. Роман Ганас, у статті „Побудуймо захист для наших старців і немічних", порушив актуальну справу. Статистика стверджує, що пересічний вік людини значно здовжився завдяки раціональнішому відживлюванню, гігієнічнішим умовинам мешкання і праці та величезному поступові медицини. Коли 60 років тому пересічний вік людини становив 40 років, то сьогодні становить він 70 років. Статистики предбачають, що в 1980 році в Америці буде 52% людей у віці понад 50 років, а серед них відповідно високий відсоток понад 70-літніх. Зростає число старих, і це змушує американські громади будувати щораз більше спеціяльних домів для емеритів, де вони знаходять малі, але вигідні мешкання з малим рентом, достосованим до їх пенсій та скромних ощадностей. Місячний рент не перевищує тут звичайно $50; в нього входить також оплата за воду, електрику і опал в зимових місяцях. Громади дістають від стейту певну грошову допомогу на утримання таких домів. В такім гуртожитку знаходять старші люди товариство відповідне до свого віку і навіть культурну розривку.

А проте, наші старші люди не дуже радо голосяться по приділення їм там мешкання, бо почувають себе самітними чи загубленими в чужонаціональнім, чужомовнім товаристві і тримаються радше своїх родин, хоч не раз немає вже для них там місця. Тож стають вони в таких випадках тягарем для себе і своїх родин.

Маємо людей з деякими ощадностями, які могли б взяти участь в побудові старечого дому на кооперативній засаді. Вкладаючи в будову гуртожитку готівкою дві-три тисячі долярів, вони ставали б членами кооперативи і власниками мешкання з правом на відпродаж його, очевидно в порозумінні з управою кооперативи. Така кооператива-гуртожиток, заложена згідно з кооперативним законом, могла б навіть мати в своїй громаді чи навіть у стейті відповідну допомогу в будові чи веденні гуртожитку. На викінчення і відповідне устаткування дому можна було б затягнути т. зв. морґедж, сплачуваний власниками мешкань місячними рентами.

У статті о. Романа Ганасевича порушено справу будови захисту для старців і немічних коштом парохій чи харитативних організацій, а ціллю цієї статті є піддати думку щодо будування українських гуртожитків фінансовими засобами самих емеритів. Наші кооператори і фінансові експерти могли би оцінити можливість реалізування цієї думки.

І. Ф.

Оплати до Блу Кроссу

Ню Йорк. — Стейтовий сенатор Сеймур Талер заявив, що він поставить внесок на переслухання в Сенаті в справі нової пропозиції Управи Блу Кросу збільшити оплати на 25 відсотків за шпитальне забезпечення в нюйорських шпиталях. Сен. Талер є членом Спільної Леґіслятивної Комісії в справах здоров'я і шпиталів в Олбані. Нюйорський Відділ Блу Кросу вніс плян збільшити оплати за забезпечення на 25 відсотків. Коли б стейтова Леґістратура погодилася на цей плян, то 7,400,000 забезпечених мусіли б платити збільшені вкладки до Блу Кросу. Сенатор Талер заявив, що жінки та старші особи не можуть платити збільшених оплат, бо мають малі прибутки.

Алла Коссовська

ГІРСЬКИЙ ВОВК

(Повість)

(18)

Навмання висмикнувши з пачки, Борис прочитав передостанній лист Олюні. Те місце, де вона описувала перший виступ Тай на концерті в Домі Профспілок, знову привернуло Борисову увагу:

„. . . Коли Тай вийшла на естраду в білій довгій сукні, струнка і юна, вся заля завмерла. Навіть ті, грубошкірі, були зворушені її красою. А вона стояла спокійно, гордо закинувши голову. Ми з Андрієм сиділи в другому ряді, і якраз переді мною стовбичила червона потилиця одного з Данькових приятелів („Знову Данько!" — подумав Борис). Він про щось говорив із своєю сусідкою, а коли все замовкло, підняв голову, глянув на естраду і несамовито заплескав, а за ним заплескала і вся заля. Видно було, що це підбадьорило Тай, очі в неї засвітились, і вона кивнула акомпаніяторові. Арія Чіо-Сан у її виконанні звучала чудесно. У неї навіть обличчя змінилось, коли вона співала: очі звузились, і то вже не Тай, а маленька, скривджена япононочка виливала в звуках свій біль і свою надію.

Андрій страшенно хвилювався і стиснув мені руки так, що я мало не крикнула. Заля гриміла. Її без кінця викликали на „біс", і вона так чудесно співала наших пісень. Була така гарна і водночас трохи чужа, з якоюсь загадковою усмішкою на обличчі. І коли співала, ввесь час дивилась на Андрія. А Даньків приятель думав, мабуть, що вона до нього усміхається, і був дуже задоволений, а потім догадався і сердито оглянувся на Андрія . . ."

Борис примружив очі, силкуючись відтворити образ співачки. І побачив її, але не на концертовій естраді, а на гірській, крутій стежці, заллятy сонячним промінням, у білій сукні.

— Сонцепоклонниця! — сказав він уголос.

За вікном мовчала осіння ніч, і тільки шелестіння дощу порушувало тишу.

І раптом, щось зачувши, під столом заворушились пси. Першим вискочив рудий Ларс і з гавкотом кинувся до дверей. Хтось іззовні мацав руками двері, шукаючи клямки. З містичним почуттям дивився Борис на двері. Нарешті, вони відчинились і на порозі стала Марина. Глибоке зідхання, чи то розчарування, чи полегші, вихопилось з грудей Бориса.

— Забула взяти халати до прання, — сказала жінка, проходячи в кут до шафи.

Вертаючись назад з вузлом білизни, вона спинилась перед столом і, дивлячись на Бориса, несподівано-м'яким голосом, яким говорила у перші дні його хвороби на Соловках, спитала:

— Журишся? Сумно тобі тут самому? А мені в чужій саклі ще сумніше, — голос її затремтів і дві великі сльозини поповзли по запалих щоках.

Борис вдивлявся в її змарніле обличчя і не впізнавав зухвалої Марини. Перед ним стояла зламана жорстокою долею людина, яка потребувала підтримки.

Він встав з-за столу і, підійшовши до жінки, поклав їй руки на плечі.

Марина зробила крок вперед. У цю ніч даремно чекала Кете, Цакова жінка, на свою квартирантку.

КАТАСТРОФА

Уночі з сірої, кошлатої хмари випав сніг. Вистачило його лише на те, щоб сяк-так побілити гори.

Цілу ніч вили собаки. І Лорд, і Ларс, наче змовившись, заводили зловісну мелодію. Даремно кричала на них Марина, даремно, втративши терпець, погрожував їм Борис нагаєм. Примовкнувши на хвилину, пси починали знову свій похоронний концерт. Аж коли сірий, каламутний ранок нарешті виповз із-за гір, пси затихли і поховалися в хозарі.

Борис устав невиспаний, з нез'ясованим почуттям тривоги в серці. Умиваючись, він чув, як на подвір'ї порядкувала Марина, брязкаючи відрами, як рипіли ворота, як глухо тупотіла копитами об дерев'яний поміст стайні Інґрід. Це Цако виводив її напувати.

Борис зійшов униз поглянути на свою улюбленицю. Взявши з рук господаря грудку цукру своїми м'якими, оксамитними губами, Інґрід звела голову і тихенько, радісно заіржала.

Нагору Марина принесла сніданок. Вона була старанно зачісана, у свіжовипраній сукні. Борис пив мовчки каву і думав про жорстокість долі, яка вперто переслідує його, ламаючи всі пляни, всі надії.

У ворота застукали. Марина побігла відчиняти, і за хвилину вернулася з поштою. Перша пошта за місяць!

Борис вихопив з рук жінки пачку журналів і одним-однісінький лист у сірій з обгорткового паперу зліпленій коверті. Невправною рукою написана адреса, хемічний олівець подекуди розплився. Борис, холонучи від страшного передчуття, розірвав коверту і очі його вп'ялися в незграбні літери.

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА

СВЯТОЧНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
Філологічної, Історично-Філософічної і Математично-Природописно-Лікарської Секцій НТШ
для відзначення
150-РІЧЧЯ НАРОДИН ПАТРОНА — ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
відбудеться в суботу, дня 7-го березня 1964 р. в год. 5-ій по пол. у великій залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:

1. **Проф. д-р В. Лев**, дир. Філологічної Секції: **Відкриття.**
2. **Проф. д-р О. Кульчицький:** доповідь н. т. „**Шевченко в світлі доглибної психології**".
3. **Ред. Б. Кравців:** доповідь н. т. „**Остракізм у Шевченкознавчій бібліографії**".
4. **Проф. д-р К. Кисілевський:** доповідь н. т. „**Шевченко — лірик**".
5. **Проф. д-р М. Стахів**, Кер. Історично-Філософічної Секції: **Закриття.**

Вхід вільний!

Доїзд: підземкою IRT до 77 вулиці або автобусом Медісон Евеня до 79-ої вулиці в Ню Йорку.

Дирекції Філологічної, Історично-Філософічної і Математично-Природописно-Лікарської Секцій НТШ

Літературно-Мистецький Клюб у Філядельфії

СУБОТА, 7-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.
Заля „ДОМУ МОЛОДІ"
4949 Н. Олд Йорк Рд.

Григорій Костюк

Голова Об'єднання Українських Письменників „Слово"
говоритиме про

Івана Павловича Багряного

Початок о год. 7:30 веч. Гостей щиро вітаємо.

УАТ „ЗАРЕВО" — КЛІТИНА у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
В П'ЯТНИЦЮ, 6 БЕРЕЗНЯ 1964 р., год. 8-ма веч.
ДОПОВІДЬ
проф. д-ра Петра СТЕРЧО
на тему
„Націоналізм і демократія"
в приміщенні дому СОЮЗУ УКРАЇНОК
4936 N. 13 Street — Philadelphia, Pa.
Гостям раді! УПРАВА

СТУДЕНТСЬКІ ГРОМАДИ COLUMBIA і N.Y.U.
запрошують всіх на
ВЕЧІРКУ
в СУБОТУ, 14 БЕРЕЗНЯ 1964 року
Початок о год. 8-ій веч.
в NYU, Loeb Student Center, Washington Square South
Буфет з напитками. Вступ $1.25

ПЛАСТ-ПРИЯТ у Філядельфії

— повідомляє —
БАТЬКІВ СЕРЕДНЬОШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ,
що організує 2-ий з черги
КУРС САЛЬОНОВИХ ТАНКІВ
ДЛЯ МОЛОДІ (для пластової і непластової)
ВІД 14-го РОКУ ЖИТТЯ
під керівництвом фахової учительки
п. МАРТИ ОЗАРКІВ

Зголошення на курси та 1-ша лекція відбудуться в четвер 5-го березня, в залі **СПОРТОВОГО Т-ВА „ТРИЗУБ"** при 4932 N. Broad St., Philadephia, Pa. і відбуватимуться в кожний **ЧЕТВЕР** від 7-9 веч. на протязі 3-ох місяців. Разом 12 2 год. лекцій.

Оплата за курс $25.00.

Недавно закінчилися перші курси, які увінчалися великим успіхом. Молодь не тільки навчилася танцювати, але мала змогу провести час в приємній товариській атмосфері та познайомилася з формами товариської поведінки.

Цього рода курси є одним з важливих засобів у вихованні молоді.

ЗАКЛИК ДО ГРОМАДЯНСТВА

В СПРАВІ НАУКОВОГО ФОНДУ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В дні 10-го березня 1964 року сповниться Стоп'ятдесят років з дня народження Великого Сина України, велетня духа та безстрашного борця за найвищі ідеали людини — Тараса Шевченка!

На його вселюдських і національних ідеях відродився дух українського народу, що, прийнявши ідеали Шевченка за свою національну євангелію, окупив їх здійснення важкою боротьбою і ціною крови своїх найкращих синів.

За його ідеали бореться також і наша найстарша, бо основана у 1873 році. Перша Академія Наук — наше Наукове Товариство ім. Шевченка, яке в осягах незалежної, вільної науки вбачає живий пам'ятник для українського Прометея — Тараса Шевченка. Вже поверх дев'ятдесят років працює наше Наукове Товариство ім. Шевченка, вірне ідеології свого Патрона, для добра українського народу й незалежні української науки, що є одним із основних засобів боротьби проти сіяння ворогами неправди про наше минуле й наші змагання.

На протязі цього часу Наукове Товариство ім. Шевченка видало понад 660 томів наукових праць і публікацій, влаштувало пречисленні конференції і доповіді, в тому числі Світовий Конґрес Української Вільної Науки в 1961 році — в ЗДА, Канаді, Европі і Австралії; воно створило Осередки НТШ по інших містах Америки і Канади. Виступами своїх членів в Комісіях Конґресу ЗДА, на наукових американських з'їздах і конвенціях та в американських журналах, воно спростовує фальшиві твердження наших ворогів та ширить правду про Україну. Наукова, педагогічна, видавнича і громадсько-суспільна діяльність Наукового Товаориства ім. Шевченка в ЗДА — це маніфестація української незалежної науки та українського духового потенціялу перед вільним світом. Тому Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА заслуговує на повну підтримку збоку нашого свідомого громадянства та наших установ і організацій. Українські громади в ЗДА і Канаді здвигнули своїми пожертвами пам'ятники Тарасові Шевченкові з'мармуру й криці — у Вашингтоні і Вінніпеґу. Але, при всьому своєму велитенському значенні, це таки пам'ятники мертві, статичні. Вони тільки тоді відіграють свою повну ролю, як вияв пієтизму українського народу до свого Поета, коли осяє їх могутній розвиток української культури. Творче плекання науки, помножування числа українських наукових видань — це живий пам'ятник Тарасові Шевченкові!

Америка — це край, в якому не державна влада, а в першу чергу громада й одиниця та їх ініціятива творять культурні цінності. І весь американський нарід глибоко свідомий того, що його могутність та поступ основані саме на цій гуртовій та індивідуальній ініціятиві та на його жертвенності на громадські, культурні й наукові потреби. Тому закон дозволяє відраховувати всі ці пожертви, віддані на такі цілі, від прибуткового податку. Цей привілей має саме Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА.

Отже, щоб гідно вшанувати Стопятдесятиріччя народин Тараса Шевченка, запрошуємо до одноразового дару на

НАУКОВИЙ ФОНД ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

при Науковому Товаристві ім. Тараса Шевченка в ЗДА. Всі пожертви просимо слати на адресу НТШ в Ню Йорку:

Shevchenko Scientific Society
302-304 West 13th Street
New York 14, N.Y.

або на адресу кредитових щадниць „Самопомочі" і інших наших кредитово - щадничих установ, поданих понижче, з зазначенням „на Науковий Фонд ім. Тараса Шевченка". Всі пожертви просимо відраховувати від Вашого прибуткового податку, згідно з рішенням Департаменту Скарбу з дня 16-го листопада 1950 року.

Зібрані ювілейні пожертви будуть вжиті на такі важливі цілі:

1. на сплату довгу, який тяжить на домі НТШ в Ню Йорку, що виносить ще 18.726.35 долярів.

2. на видання доповнення до Історії України акад. М. Грушевського, голови Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, що свою „Історію України - Руси" довів (у десятому томі) тільки до часів гетьмана Виговського.

3. на видання вичерпної і повної біографії Тараса Шевченка в англійській мові, з узглядненням розвитку його творчости.

4. на видання історії української літератури нової доби, від Франка по сьогодні — в українській і англійській мовах.

5. на всі інші наукові видання, зокрема на Записки НТШ, Збірники Секцій НТШ, „Український Архів" та окремі монографії.

На цьому місці дозволяємо собі скласти окрему подяку меценатові української вільної науки п. В. Джусові президентові УІА, що довідавшися про це наше звернення, склав перший суму 1,000 долярів на Науковий Фонд ім. Тараса Щевченка.

Проф. д-р Р. Смаль-Стоцький,
Президент Головної Ради НТШ і голова НТШ в ЗДА
Д-р В. Шандор, заст. голови;
Проф. д-р О. Андрушків, заст. голови;
Інж. Р. Кобринський, скарбник;
Проф. д-р В. Стецюк, науковий секретар;
Проф. д-р М. Зайцев, Проф: д-р В. Лев, Проф. М. Стахів, директори Секцій.

Увага! Балтімор і Вашинґтон! Увага!
ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в БАЛТІМОРІ, Мд. і ВАШИНҐТОНІ
— улаштовує —
ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
присвячений
70-літтю Українського Народного Союзу
в неділю, 8-го березня 1964 року
в залі **ІВКА при 16 Савт Петтерсон Парк Евеню в БАЛТІМОР, Мд.**
ДОПОВІДЬ ВИГОЛОСИТЬ
Д-р ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ
з Вашинґтону.

В програмі візьме участь **МІСЦЕВИЙ ХОР** під проводом **дир. Івана СЕНЮТИ.**

Початок о год. 6:30 веч.

Читайте щоденник „Свободу"

ПОМЕРЛА БЛ. П. АННА КОЛОДІЙ

В понеділок рано, 2 березня померла на 81-шому році життя Анна Колодій, мати службовички головної канцелярії УНСоюзу панни Ольги Колодій. Покійна Анна Колодій, з дому Мочиловська, була вдовою по бл. п. Михайлі Колодієві, бувшому поштовому урядовцеві за часів Австрії, України та Польщі.

Похорони Покійної відбудуться в четвер 5-го березня, о год. 9.00 рано з похоронного заведення І. Ковальчика та української католицької церкви св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сиіті. Панахида відбудеться в похоронному заведенні в середу вечером о год. 8.00.

ІВАН ТЕЛЮК ПЕРЕОБРАНИЙ...

(Продовження зі стор. 1-ої)

ряд думок і пропозицій щодо дальшої праці, включно з пропозицією відповідного відзначення 70-річчя УНСоюзу в окрузі в пізніших місяцях ц. р.

Під час зборів п. Й. Лисогір вручив медалі о. Грушки таким найбільш заслуженим в організації нових членів в 1963-му році діячам: Е. Гомотюкові з Гартфорду — золоту медалю за зорганізування 79 нових членів; мґрові Іванові Телюкові — срібну медалю та В. Олійникові, В. Романишинові і М. Галькевичеві — бронзові медалі як відзначення за їхні організаційні заслуги. Після оживленої дискусії над звітами та новими справами накреслено плян дальшої праці. схваливши, між іншим, відзначити 70-річчя УНСоюзу відповідною імпрезою в Ню Бритен 16-го серпня ц.р., та зобов'язавшись придбати в цьому ювілейному році УНС в окрузі щонайменше 250 нових членів, у порівнянні з 225 новими членами, що їх здобула округа минулого року. Після зборів їх учасники продовжували обмінюватись думками під час прийняття, влаштованого старанням пані Березіцької і комітету.

Адреси українських кредитово - щадничих установ:

SELF RELIANCE CREDIT UNION: 239 So. Broadway, Baltimore, Md.; 3010 W. Third Street, Chester, Pa.; 2351 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.; 1112 Kenilworth Ave., Cleveland 13, Ohio; 11838 Jos. Campau Ave., Detroit 12, Mich.; 56 Parker Road, Elizabeth, N.J.; 210 Fairfield Ave., Hartford, Conn.; 558 Summit Ave., Jersey City 6, N.J.; 808 W. Washington St., Milwaukee 4, Wisc.; 98 Second Avenue, New York 3, N.Y.; 249 Stuyvesant Ave., Newark 6, N.J.; 237 Hope Ave., Passaic, N.J.; 4814 Broad St., Philadelphia 41, Pa.; 726 So. Clinton Ave., Trenton 10, N.J.; Future Credit Union — 10338 Jos. Campau, Detroit 12, Mich.; Rochester Ukrainian Credit Union — 831 Joseph Ave., Rochester 21, N.Y.; Parma Savings Company — 5839 Ridge Road, Parma 29, Ohio; Trident Savings and Loan Association — 1935 W. 51 Street, Chicago 9, Ill.; Trident Savings and Loan Association — 760 Clinton Ave., Newark 8, N.J.; Ukrainian Savings and Loan Association — 1321 West Lindley Ave., Philadelphia 41, Pa.

Великі карнавалові вечерниці дебютанток в Нюарку, Н. Дж.

Дебютантки в Нюарку

Прихильники пластової молоді під головуванням д-ра І. Карапінки і при співпраці забавового комітету улаштували забаву, яка притягнула численну публіку з Нюарку й околиці, буйну, веселу молодь і всіх „в кім кров живо кипить", як казав поет.

Нюарк прощав карнавал під звуки двох оркестр п. Няка-Гірка і п. Головінського.

Як у калейдоскопі крутилися прегарні туалети жінок, сміх і радість панували всюди. Але кульмінаційною точкою цієї забави була презентація дебютанток, які, як білі меви вплинули на залю під звуки парадного марша. Оце дебютював цілий пласт. Гурток „Берізки" сім юначок, сім молоденьких дівчат, дочок наших відомих громадян. І так: Реня Вігун, Ксеня Гординська, Таня Дуткевич, Оксана Комаринська, Маруся Олесницька, Соня Мартинець і Катруся Охоцька. Впроваджували панове: Ю Кігічак, Ю. Кизима, М. Бараницький, З. Вонторський, Ю. Потогняк, Н. Олесницький і М. Воробець.

На сцену вийшли члени управи Пласт-приюту і забавовий комітет пані А. Хомова і панове д-р І. Карапінка, мґр. Я. Яворський, мґр. М. Лебідь, пластун - сеньйор інж. Т. Дурбак і батьки дебютанток. Презентація спочивала в руках п. Дурбака, який викликав кожну з них і представляв публіці, підкреслюючи їх заслуги для Пласту. Публіка приймала рясними оплесками кожну молоденьку, вродливу „берізку" і теплі зауваження про кожну з них. Вони всі добре знані нашому визначному пластунові - сеньйорові, бо вони, до певної міри виростали під його проводом у пласті. І так танцюючи перший вальс входили в товариське життя молоденькі дівчата, для яких цей дебют буде милим спомином на ціле життя.

Цілий хід забави виказував знамениту підготовку і велику працю організаторів, яких тут тяжко всіх згадати, бо було їх багато, але треба сказати, що кожний з них доложив якнайбільше зусилля, щоб все вийшло найкраще. І це їм вповні вдалося. Незвичайно мило вражали прибрані квітами залі і знаменитий буфет, який приготовили наші пані і потім з чарівним усміхом старалися обслужити кожного гостя. За це їм належиться велике признання. Можна сміло сказати, що забава була одною із найкращих і найприємніших у цьому карнавалі і про неї довго всі будуть згадувати.

О. Тар.

● Югославський уряд проголосив, що він видаватиме облегшеним шляхом туристичні візи, просто на кордонах Югославії, однак тільки на час між 1 жовтня і 15 квітня ,себто поза туристичним сезоном.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ-УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ
складає оцим
ПОДЯКУ
всім тим, які взяли участь у похороні славетнього мистця
ОЛЕКСАНДРА АРХИПЕНКА
в минулу п'ятницю 28-го лютого ц. р., впершу чергу о. архипресв. ЛЕВУ ВЕСОЛОВСЬКОМУ та хорові „ДУМКА" з її диригентом І. ЗАДОРОЖНИМ, як теж усім ВШ Громадянам, що заповнили каплицю в похоронному домі і, частинно, поїхали на цвинтар.

ПОДЯКА

Дня 20-го лютого 1964 року упокоївся в Бозі наш Найдорожчий Батько
бл. п. НИКОЛА К. ГЛАДУН
Цією дорогою сердечно дякуємо всім Приятелям, Знайомим за участь в похоронних відправах, за квіти, молитви, пожертви на Заупокійні Служби Божі та за висловлені нам особисто і письменні слова співчуття.

АЛЛЕС і ОЛЬГА — доньки

Літературно - Мистецький Клюб в Ню Йорку
ПОВІДОМЛЯЄ:

У СУБОТУ,
11-го квітня 1964 року
в залі ШКОЛИ при Avenue "B"
відбудеться
гостинний виступ Філядельфійського
„ТЕАТР У П'ЯТНИЦЮ"
під кер. В. ШАШАРОВСЬКОГО
з комедією в 3-х актах
„БАГРЯНІ РОЖІ"

У СУБОТУ,
9-го травня 1964 року
в залі ШКОЛИ при Avenue "B"
відбудеться
„ВЕСНЯНИЙ ЯРМАРОК"
виконаний в цілости артистами
„ВЕСЕЛОГО ЛЬВОВА"
з Бофало і Філядельфії.

Подробиці пізніше.

Українські організації проситься у ті дні не улаштовувати інших імпрез.

СПОРТОВИЙ ОСЕРЕДОК „ТРИЗУБ"
у 15-ЛІТТЯ СВОГО ІСНУВАННЯ
— влаштовує —
в суботу, 7-го березня 1961 р.
в залі
BENJAMIN FRANKLIN HIGH SCHOOL
Broad-Green (Spring Garden) вул.
ДРУГИЙ
СПОРТОВИЙ ЯРМАРОК
Вечір гумору, сатири, співу і танку
УЧАСТЬ БЕРУТЬ:
Пп. Іванка Кононів, Валя Калин, Міля Гранат, Жіночий Квартет хору „Кобзар" — Аня Дражньовська, Віра Чорнобіль, Тося Мельничук, Орися Ільницька, супровід — муз. квартету Віктора Литвиненка, Михайло Бурчак, балетний Ансамбль Юного СУМА під мист. проводом М. Солтиса, Чоловічий Квартет Бандуристів (Нюарк) — Роман Левицький, Іван Івашко, Володимир Юркевич, Михайло Біленький, актори: Володимир Шашаровський, Ярослав Пінот-Рудакевич, Евген Левицький, Анатоль Радванський, Богдан Паздрій.
При фортепіяні: проф. Богдан Перфецький.
Початок о год. 7:30 веч.
ВВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИКІНЧЕННЯ СПОРТОВОЇ ДОМІВКИ ДЛЯ МОЛОДІ.

Квитки до набуття: „Одеса" Пазуняк і с-ка 997 Н Маршал вул. Фризієрня Коляняка 2323 Браун вул. (околиця 24 вул.) — „Оріон" Дуцилович і с-ка 1925 Олд Йорк вул. (північ). — Спортовий Осередок „Тризуб" 4930 Брод вул. (північ).

В день вистави квитків при касі театру не буде!

Парафія Української Католицької Церкви СОШЕСТВІЯ СВЯТОГО ДУХА
161 N. 5th Street Brooklyn, N. Y.

в НЕДІЛЮ 8-го БЕРЕЗНЯ 1964 року
СВЯТКУВАТИМЕ
Свій 50-літній ЮВІЛЕЙ

О ГОД. 10-ій РАНКУ
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ
Кир Йосиф ШМОНДЮК
відправить
Святу Літургію

О ГОД. 1-ій ПО ПОЛ.
В НОВІЙ
шкільній авдиторії
відбудеться
БЕНКЕТ

Проситься всіх Парафіян Церкви св. Духа, а також бувших парафіян з Озон Парку, Джемейки, Асторії і Гемстеду прибути на це Торжество. Білети на Бенкет можна замовляти найдальше до п'ятниці 6-го березня ц. р. телефонічно EVergreen 8-5634.

КОМІТЕТ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в понеділок 2-го березня 1964 року упокоїлась в Бозі наша Найдорожча і Незабутня
МАМА і БАБУСЯ
бл. п. АННА КОЛОДІЙ
родж. в Перемишлі, проживши 80 р. свого трудолюбивого життя.

Панахида буде відправлена в середу 4-го березня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні І. Ковальчика, 129 Grand St., Jersey City, N. J.

Похорон — в четер 5-го березня ц. р. о год. 9-ій ранку з того ж пох. заведення до церкви св. ап. Петра і Павла при Сассекс вул. а опісля на цвинтар в N. Arlington, N. J.

Горем прибиті:
сини: ВОЛОДИМИР з дружиною ОЛЬГОЮ
ЄВГЕН з дружиною ІРИНОЮ
донька: ОЛЬГА
зять: ІГНАТІЙ ТЕРЛЕЦЬКИЙ з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і внуком ЮРІЄМ
внуки: РОМАН, БОГДАН, СОФІЯ, АРКАДІЯ і МИХАЙЛО

Субота, 14 березня 1964 року
ГОД. 7-ма ВЕЧ.
ЗАЛЯ:
Авдиторія Лейн Технікел Школи

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ ЧІКАГО
ЧІКАҐО В ПОКЛОНІ ШЕВЧЕНКОВІ
(За докладнішими інформаціями слідкуйте в чергових оголошеннях)

ГОЛОВНИЙ ПРОМОВЕЦЬ:
Проф. Павло Юзик
Сенатор Канади.
В МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:
Міш. хор „Сурма"
та оперна співачка
Галина Минаїв-Андреадіс
(Буенос Айрес)

Кол. учениці СС. Василіянок приготовляють з'їзд

8-го лютого відбулися чергові збори Комітету З'їзду бувших вихователів і учениць всіх учительських семінарій С.С. Василіянок на Україні. На зборах доповнено екзекутиву Комітету й рішено дату З'їзду.

До Комітету входять:

Надія Литвиненко, голова; Марія Демидчук, містоголова; Ольга Лісс, секретарка; Марія Гумовська, касирка; Ольга Домбровська, пресова референтка; Марія Клячко, програмова референтка.

З'їзд відбудеться в Ню Йорку в днях 27-го, 28-го, 29-го листопада, 1964.

Комітет просить всіх бувших учениць всіх учительських семінарій С.С. Василіянок в Галичині, замешкалих поза межами Рідних Земель вже якнаскорше зголошуватися, подаючи точно ім'я і родинне та по мужеві прізвище і адресу, на руки секретарки Комітету, щоб можна було вислати обіжники: Mrs. Olha Liss, 212 88th Street, New York, N.Y., 10028.

Олена Домбровська

Мистецтво
НОТАТКИ OMYA
Мирон Левицький в Ню Йорку

М. Левицький: Танжирські музики

Відкрита 1 березня ц. р. в залі Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку нова індивідуальна виставка Мирона Лівицького (яка триватиме до 15 ц. м.) пригадала звеличникам образотворчого мистецтва того творця, який вже ані дуже молодий ані новик у малярстві. Бувши учнем ще Олекси Новаківського у Львові і після того краківської Академії малярства, Мирон Левицький багатократно виставляв вже свої твори в Канаді і в ЗДА, мав теж власну виставку в Рор Вольмар у Парижі в 1958 році. Недавно, вже після повороту з своєї останньої подорожі по Франції, Еспанії і Мароко, Мирон Левицький мав виставку в ґалерії „W & W" в Торонто. Ото ж його творчість — не новина. Проте, побачивши його тепер, і ті, що знали його віддавна, мусять ствердити, що Мирон Левицький, як творець, остаточно дозрів, виріс, викристалізувався.

У вступі до каталогу виставки Святослав Гординський твердить, що Левицький — „зовсім модерний мистець, а водночас в його малярстві почувається щось із великих стилів минулого, спеціяльно візантійського, з його площинами, його ритмом пливкої лінії, світлим кольором і, передусім тонким упрощенням форм". Правда, інший першорядний — у теорії і практиці — знавець візантинізму (поруч з Петром Холодним мол.), Михайло Осінчук, піддає під сумнів, чи в релігійних образах Мирона Левицького більші впливи візантинізму, чи це радше його власний питоменний, вироблений під тими прерізними впливами, що їм підлягає кожний творчий мистець, стиль. У цьому притаманному стилі Мирона Левицького наймаркантніші, мабуть, дві риси: графічність його образів, в яких він, давній надзвичайно талановитий графік розв'язує композиції лініями, — і естетизм, так само прикметний багатьом малярам, як багатьом письменникам. Цей його естетизм, або — як каже цитований вже Святослав Гординський — змисл зберігати свої експерименти „в межах доброго смаку", видний однаково в тематиці, як ясних, пастелевих кольорах, які збірігають свою ясність навіть тоді, коли він пробує їх контрастувати.

Надзвичайно мило вражає у Мирона Левицького різнородність його тематики: релігійні мотиви, („Богородиця", „Ікона", „У Вифлеємі", „Свята Анна", „Пієта", „Пророк", „Три царі",) орієнтальні („Ріфенки", „Мечеть в Кордові", „Жінки з Маракешу", „Танжерські музики"), фігуральні („Поцілунок", „Твіст"), урбаністично - архітектонічні („Рибальський порт", „Шартр"), мітологічні („Пандора", „Андромеда"). Центральним твором на виставці є безумовно „Дума про трьох братів", у цілком модерній розв'язці, з відкиненням реалістичного зображення їздців і коней, проте із майстерним відданням могутнього руху та гармонії всіх, тільки загальними обрисами накреслених фігур. Поза тим — „Шатр" і „Танжерські музики" є ідеальним зразком на сполучення графіки й олійної техніки та витримки у стилі. Але глядачі найбільш зупиняються перед „Богородицею" і „Ріфенками". Можливо, що саме в цих образах найчіткіше появляються „чистота кольору, пуризм форми й перебільшена естетизації візії", які продиктували голові Нюйорського відділу Об'єднання мистців українців В. Ласовському закинути на відкритті виставки Миронові Левицькому деяку відірваність від сучасного світу, повного драматичних дій. Але це вже стиль Мирона Левицького. І хоч він звеличник французького малярства і його експресіоністів, і хоч він шукає собі тем ніби далеких від українського світу, проте він — український маляр, як є ним Грищенко, Гніздовський, Мороз, Неділко чи багато інших із старших і молодших наших мистців, які не мусять брати за теми до своїх творів українську природу чи українські типи, щоб зберігати самобутність українського маляра та мати своє найповажніше місце в історії українського мистецтва.

І. Кедрин

ДИСКУСІЯ ПРО ДИСКУСІЙНИЙ КЛЮБ

Від п'яти років існує в Ню Йорку дискусійний „Клюб Круглого Стола", на якому дискутовано різні справи. Рівночасно в громадянстві відбувалася і дискусія про цей дискусійний Клюб, а в останньому вона, ця дискусія про дискусійний Клюб, почалася й між самими співосновниками та провідними діячами Клюбу. „Свобода" одержала насамперед „Заяву" чотирьох членів того Клюбу про їх виступ, із поданням причин їхнього рішення. Цю „Заяву" переслано для інформації та евентуальної відповіді Управі Клюбу. Внизу друкуємо „Заяву" і „Становище", які говорять самі за себе.

ЗАЯВА В СПРАВІ „КЛЮБУ КРУГЛОГО СТОЛА"

П'ять років тому група діячів різних політичних груп і поглядів заснувала в Ню Йорку „Дискусійний Клюб Круглого Стола", як ексклюсивний терен, на якому в академічному тоні можна б обмірковувати різні справи і проблеми з ціллю з'ясовування і поглиблювання української політичної думки. Хоч не вдалося здійснити первісну мету Клюбу — згуртувати в ньому найвидатніших інтелектуалів - публіцистів і політиків, прихильників усіх — за вийнятком комуністичної — течій, проте виразників власних, індивідуальних, а не офіційних партійних становищ, щоб у спокійній вільній дискусії в замкненому гурті з'ясовувати, вирівнювати й узгіднювати погляди, і хоч Клюб Круглого Стола став був предметом різних несправедливих закидів з різних сторін головно внаслідку непоінформованости про його дійсний характер і працю, проте він старався зберігати свій характер міжгрупової й надпартійної установи та продовжувати дискусійні вечори, ведені у безпристрасному академічному тоні. На жаль, від деякого часу деякі активні члени Клюбу щораз частіше порушували ці принципи, стараючись використати його, як терен для постійної кампанії проти керівних установ і організацій в Америці й деяких органів нашої преси, ведучи ті атаки у пристрасному й демагогічному тоні.

Останній голова Клюбу, замість зберігати об'єктивність і протидіяти акому викривлюванню харакеру і цілей Клюбу, використовував своє становище керівника дискусійних вечорів для скріплювання цієї кампанії і загострювання персональних відносин між членами Клюбу. Коли ж скінчилася каденція останньої коаліційної Управи, останній голова, не скликавши для цієї справи Управи, ані не порозумівшись з усіма її членами — склав і перевів через Загальні Збори дня 22 листопада 1963 в приявності малого гуртка членів Клюбу, бо ж це був якраз трагічний день 22 листопада, такий склад нової Управи, що він, хоч і не формально, але фактично перетворює Клюб в клітину тільки одної політичної групи. Двомісячні спроби дійти до внутрішнього порозуміння не на формальному, а діловому ґрунті, щоб перевірити шляхи дальшої праці в Клюбі, прихилити до нього діячів, які від нього сторонять, направити відносини з пресою і через неї інформувати громаду про свою діяльність, та, щоб скласти нову Управу з осіб, які своїми іменами і стажем гарантували б дійсно понадпартійну базу Клюбу і пристойний рівень дискусій, ці заходи не дали на жаль позитивного вислідy. Спричинники цієї кризи в Клюбі не виявили доброї волі і не визнали, що відносини в Клюбі взагалі потребують будь-якої направи, особливо, щоб привернути гармонійну співпрацю між членами Клюбу, зокрема всіма його організаторами й ініціяторами.

Тому підписані, зневірившись в можливість мирно полагодити цю кризу, з жалем заявляють, що виступають з Дискусійного Клюбу Круглого Стола і не беруть за його дальшу діяльність ніякої моральної відповідальности.

В Ню Йорку 31 січня 1964
М. Галій, А. Гудзовський, І. Кедрин, В. Шерей

СТАНОВИЩЕ УПРАВИ КЛЮБУ КРУГЛОГО СТОЛА

Познайомившись з документом п. н. „Заява в справі Клюбу Круглого Стола", за підписами пп. М. Галія, А. Гудзовського, І. Кедрина і В. Шерея, Управа Клюбу Круглого Стола висловлює свій жаль з приводу того, що згадані члени Клюбу вибрали засіб публічної заяви, не видвигнувши перед тим своїх застережень перед зборами членів товариства, які з ними співпрацювали впродовж кількох років. Цим вони збільшили число тих одиниць серед української громади, для яких, — як слушно пишуть автори „Заяви", — „Клюб Круглого Стола став предметом різних несправедливих закидів". Правда, — як далі кажуть автори „Заяви", — минулі закиди спирались головно на „непоінформованості", а цього, на жаль, про теперішні обвинувачення з боку пп. Галія, Гудзовського, Кедрина і Шерея на адресу Клюбу, сказати не можна.

Тому, у зв'язку із згаданими обвинуваченнями, Управа вирішила заявити наступне:

1. Клюб Круглого Стола був утворений в 1959 році громадянами різних політичних переконань, які визнали потрібним існування форума для вільного обміну думок про актуальні питання українського життя, що їх не завжди дискутується на сторінках преси, або які для публічної дискусії ще не назріли.

2. Клюб Круглого Стола ніколи не був тереном атак проти будь яких українських установ чи преси, дарма, що його члени неоднократно свобідно і критично оцінювали їх діяльність. До таких виступів можна м. ін. зарахувати доповідь ред. І. Кедрина про останній конґрес УККА, часті критичні виступи на адресу української преси в Америці збоку д-ра М. Галія, п. А. Гудовського, і ін. Але ми віримо, що ця критика, подібно як і критика збоку інших членів Клюбу, випливала з бажання направити недоліки і помогти ростові нашої громади, та з переконання, що у вільній суспільності критикується усіх, включно з головою держави. Управа зокрема відмічає, що цими принципами керувався також попередній голова Клюбу, п. Є Стахів, і тому закиди авторів „Заяви" в його сторону Управа розцінює як невірні, несправедливі і кривдячі.

3. Загальні Збори Клюбу в дні 22 листопада 1963, що відбулися після двократного відкладання, були проведені за попереднім повідомленням всіх членів. На самих зборах, за їх відкладення втретє заявились тільки д-р М. Галій і А. Гудовський.

4. За всі роки свого існування Клюб спирався і далі спирається на понадпартійній базі. Він ніколи не був і не буде прибудівкою будь-якої групи. Закид в непонадпартійності безпідставний вже хоч би тому, що і в Управі і серед членів Клюбу є люди різних політичних переконань і ніхто них не ладен бути інструментом якоїсь політичної групи.

5. Управа Клюбу має надію, що пп. М. Галій, А. Гудзовський, І. Кедрин і В. Шерей зрозуміють свою помилку і повернуться в ряди Клюбу та своєю працею причиняться до дальшої розбудови його діяльности.

Ню Йорк, 21 лютого 1964
Управа
Клюбу Круглого Стола

З життя Північного Бруклину, Н. Й.

Обов'язки Організацій північного Бруклина зростають. Організації стараються виповнити їх, хотячи бруклинську громаду затримати на висоті свого завдання. Українська молодь згуртована при осередку СУМА і в Українознавчій Школі не забуває дітей залишенців в Европі.

І цього року зібрала фонди бруклинська молодь на різдвяний дарунок для дітей залишенців в Европі. Опіку над цією збіркою має Центральний Комітет Об'єднаних Організацій в Бруклині. Діти під проводом батьків гарно вив'язались зі своїх обов'язків. Сьогорічна збірка принесла суму 235 дол., які розділено так: до Австрії для найбільше потребуючої дітвори 135 дол. — на руки п. М. Головінського, голови осередку СУМА в Зальцбургу, і 100 дол., на руки голови Об'єднання Українських Жінок Німеччини п. О. Сулими-Бойко.

Організації об'єднані в Центральнім Комітеті північного Бруклина, помагають своїй Парафії під час Різдва колядувати, щоб зібрати якнайбільше фондів на сплачення довгу будови парафіяльної школи при церкві св. Духа в Бруклині. Школа вже вибудована, але довг ще будемо сплачувати роками..

Подивляти витривалість і труд деяких Організацій, котрі майже 4 тижні збирали Коляду, і зібрали разом 2.266 дол. З того заколядували: Осередок СУМА 152 дол.; Українсько американська допомогова жіноча організація 114 дол. „Провидіння" — 100 дол. Гурток пластунок-новачок „Степові Дзвіночки", дівчатка по 9 літ під проводом п. Нусі Балицької — 175 дол., а решту заколядували шкільні діти Вечірньої Школи, пані і панове з Батьківського Кружка, пані з СУА Від. 21, пані з церковного Хору і інші.

На тому місці о. Парох і Церковний Комітет щиро дякують усім жертводавцям за щедрі пожертви, дякують усім парафіянам церкви св. Духа і бувшим парафіянам нашої церкви, які тепер належні до інших церков, Озон Парк, Джамейка, Асторія й інші, що допомагали нашим церковним і світським Організаціям зібрати потрібні пожертви так, що їх труди і старання увінчалися успіхом, бо прибули фонди на будову школи.

Наша Громада приготовляється до великого Ювілею, який буде відзначати Церква Сошествія св. Духа в Бруклині. Дня 8-го березня відбудеться 50-літній Ювілей заложення зісї парафії. Це буде подяка тим першим піонерам, які 1913 року за допомогою церковних властей заложили парафію і на Великдень того ж року відправлено першу Службу Божу. Численні свідки цієї події це живі і належать до нашої парафії. На цей Ювілей загостить до нас Преосвященний Владика Кир Йосиф, який відправить о -10-ій год. торжественну Службу Божу, а о першій год. має відбутися Ювілейний Бенкет з мистецькою програмою. Отець парох і церковний Комітет запрошують усіх парафіян взяти участь в цім торжестві, також запрошують бувших парафіян, які тепер по інших парафіях, але все таки цілі роки належали і працювали для добра і розвитку церкви Сошествія св. Духа в північному Бруклині.

Ярослава Зарицька

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 8-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого 364 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі 3161 E. 93rd St. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ 251 Відд. в церковній залі св. ап. Петра і Павла, зараз по Вел. Службі Божій. — Т. Шмаґала, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Б-во св. Йосафата 217 Відд. подає до відома новий склад Б-ва на 1964 рік: К. Шевчук, предс., С. Васьків, заст., Ф. Голод, фін. секр., Т. Кубарич, заст., С. Мартинюк, касир, Н. Макусій, заст., В. Колданський, рек. секр., А. Задорецький, заст. Конт. Ком.: Р. Пристай, В. Ковба, В. Велитович. Надзирателі хворих: В. Шевчук, Ст. Ракута і п-ні Николайко. Прапорщики Ів. Івасів і М. Малик. — Управа.

Посмертні згадки

ІВАН ІВАНИШИН, член 339 Відд. УНСоюзу в Філядельфії, Па., помер 12 січня 1964 р. Покійний народився 1890 р. в с. Грушів, пов. Дрогобич, Україна. Був довголітнім членом УНСоюзу та брав активну участь в українському громадському житті. Осиротив сина Івана та дочку Катерину в краю та сестру Домініку зам. Кравцов в ЗДА. Похорон відбувся з похоронного заведення до церкви св. Володимира а відтак на цвинтар св. Духа в Coatsville, Pa.
Вічна Йому Пам'ять!
С. Лупацій, секр.

ПЕТРО ДЕМЧИНА, довголітній член Б-ва св. Степана 221-ий Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 11 січня 1964 р. на 69 році життя. Полишив у смутку дружину Цицилію, 2 синів Олексу і Павла та чотири внуки. Покійний походив з с. Лашаївка, пов. Камінка Струмілова, Україна. Похорон відбувся 15 січня ц. р. з укр. кат. церкви св. Йосифа при участі родини, приятелів та членів Відділу на цвинтар св. о. Миколая.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шикула, секр.

СТЕПАН БАНДРОВСЬКИЙ, член Т-ва Фармер 188 Відд. УНСоюзу в Дургамвілле, Н. Дж., помер 26 січня 1964 р. Народився 3 жовтня 1911 р. Залишив в смутку дружину Марію, внучку, старецьку маму, брата та замужні сестри: Анну, Марію, Дженету, Йосифину, Єлисавету, Стеллу. Похорон відбувся 29 січня ц. р. при участі родини і знайомих на St. Francis Cemetery, Durhanville, N. J.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Харітон, секр

КОСТЬ ВІТИШИН, член Т-ва Сокіл, 218 Відд. УНСоюзу в Кембел, Огайо, помер 25 січня 1964 р. на 70 році життя. Покійний народився 1893 р., в с. Махнові, пов. Рава Руська, Україна. Останніх 10 років Покійний пролежав в ліжку, бо мав спаралізовані ноги. Полишив в смутку дружину Вероніку та 2 синів, Олексу і Кароля. Похорон відбувся з похоронного заведення до укр. церкви Пресв. Тройці, а відтак на цвинтар Кальварія при участі родини, приятелів та членів Відділу.
Вічна Йому Пам'ять!
С. Бурий

СТЕПАН ШУБЕЛЯК, член Т-ва Сокіл 218 Відд. УНСоюзу в Кембел, Огайо, помер 6 січня 1964 р. на 81 році життя. Покійний народився 1882 р. в с. Вільшаниця, пов. Лісько, Україна. Полишив в смутку дружину Марію, сина Михайла, 3 доньки Кароліну, Юзефіну і Марію та в 6 внуків. Похорон відбувся з похоронного заведення до укр. церкви Пресв. Тройці, а відтак на цвинтар Кальварія при участі родини, знайомих та членів Відділу.
Вічна Йому Пам'ять!
С. Бурий

Розшуки

Пошукую Павлину КРУТ з дому Марійчук. До Америки приїхала 1913 або 1914 р. з Коломиї. Хто знає або вона сама, прошу писати на адресу:
Josef Marijczuk
641 Fanshawe Street
Philadelphia 11, Pa.

ПОЛЯ (Карванська) ҐАЛАНОВА
є прошена подати свою адресу.
К. (Сидор) КОТОВИЧ
134 Pearson Avenue
Toronto 3, Ont., Canada

ТАРЗАН, ч. 5198. Боббі не хоче вертатися!

Комісар поліції був переконаний в щирості Бена. — Не переймайтеся, містере Барнес, — сказав він спокійно. — Ви маєте принаймні хлопця.

Бен засміявся. — Це правда, і я дійсно постараюся, щоб він щасливо і в здоров'ї дістався додому...

— Ні! — нагло крикнув Боббі, — я не збираюся вертатися!